

**ДЕЛ ОД ПОСЕТИТЕ НА ГРАДОВИ ВО СВЕТОТ ВО ПУБЛИКАЦИЈАТА „СВЕТОТ НА
ДЛАНКА“
НА СЛАВЕ КАТИН**

Да се биде неколку дена во Киев значи да се доживее нешто ново, недоживеано. Тоа се потврди со мојата посета на овој велеград, кој често го на-ре-куваат: град на контрастите, на цвеќето, на сту-дентите, на минатото, на сегашноста, на иднината, на љубовта... Овие епитети Киев ги добил зашто во него се измешало и старото и новото, од исток и од запад, од север и од југ; зашто неговите жители со љубов негуваат цвеќиња по прозорците; зашто нај-големиот број студенти се школуваат токму тука; зашто во него се случиле бројни историски собитија; во него се потврдила древната историја, денешната вис-тина и иднина на Киев; зашто намерникот во него до-живува

дел од животот единствен и карак-те-рис-ти-чен за украинскиот народ и држава.

Според податоците на голем број ана-ли-ти-ча-ри, Киев започнал да се развива уште во 9-от век, а е запишан во една повелба на летописот Нестор во по-четокот на 12-от век. Така, во тој документ се вели след-ното: “Си биле тројца браќа; едниот се викал Киј, другиот Шчек, третиот Хорив, а името на нивната сестра било Либед. Тие си живееле сложно како браќа и живееле во планините: Киј живеел кај Борич, Шчек живеел во денешното место Шчековица, а Хорив на третата планина која се викала Хоревица. Овие тројца браќа создале град на кој му го дале име-то на најстариот брат и го нарекле Киев. Градот се развивал до околната шума од високи борови дрвја во која царувале голем број сверови”...

Ова е само легенда. Определен број ис-торичари се склони да го прифатат мислењето дека Киј бил историска личност, а можеби е првиот ки-ев-ски кнез. Меѓутоа, за ова има и спротивни мислења. Но, се знае дека од 9-от век Киев почнал да се раз-вива како средновековен центар на Словените и се из-дигал како културен центар благодарение на прос-ве-тителската дејност на св. Кирил и Методиј, сло-вен-ските просветители. За тоа сведочат многу до-ку-менти и аргументи.

Киев го посетив по втор пат. Првиот беше во сеп-тември 1986 година, во времето кога Украина беше во состав на Советскиот Сојуз и кога преку Киев летав до тогашниот Ленинград (денешен Санкт Пе-тербург), а оттаму за Москва и назад за Бел-град, две престолнини преку кои беа насочувани кон-так-ти-те на културно-историските врски меѓу Ма-ке--до-ни-ја и Украина. Затоа и денес на двата народи им е заед-ничко малото познавање едни со други, а чес-то и непознавањето на сопственото минато. Вто-рата по-сета, пак, ја остварив по една деценија, во сеп-тем-ври 1996 година, кога на покана на Ка-би-нетот на министрите учествував на ме-ѓународната кон-фе-рен-ција на тема: “Религијата и црквата во пос-т--ко-му-нис-тичкиот период” што се одржа во Ук-ра-ин-ската ака-де-мија на науките и уметностите во Киев.

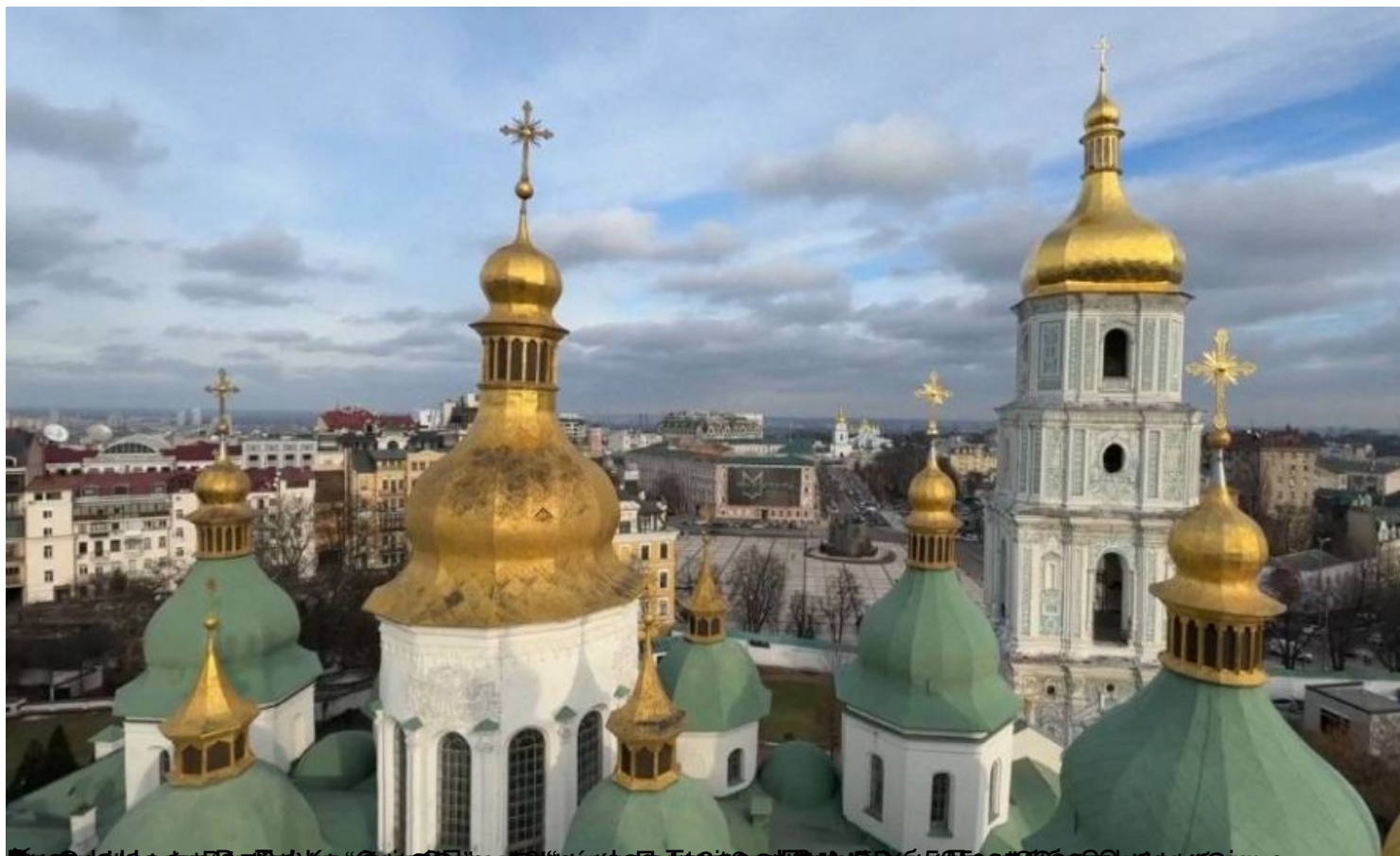
Инаку, Украина по територија е 24 пати по-голема од Република Македонија. Таа е неколку де-се-тици илјади квадратни километри поголема од це-лиот Балкански Полуостров. Зафаќа простор колку Франција, Белгија и Холандија заедно или колку Гер-манија, Швајцарија, Австрија, Унгарија и Данска заедно. Или, повеќе од Шпанија и Португалија, а рам-но двапати повеќе од Италија. Таа е индустриски раз--виена земја со огромни капацитети и суровини, но со транзициони проблеми и тешкотии.

Македонија и Украина имаат многу заеднички нешта. Двете земји се наоѓаат на стратегиски прос-тори и имаат богато културно-историско наследство интересно и за соседите. Освен тоа, обете земји има-ат богата почва за земјоделство, овоштарство и сто-чар-ство што во минатото било исклучително зна-чај-но за завојувачите. Обете земји биле предмет на рас-парчување, туѓа доминација, а и на дена-цио-на-ли-зација на нивните народи. И обете стекнале др-жав-ност со заминувањето на социјалистичката ре-во-луција и пренесувањето на суверенитетот на фе-де-рацијата: СССР и СФРЈ, од кои, по оса-м-о-сто-ју-ва-ње-то, си ја вратија самостојноста и сувереноста.

Исто та-ка, Република Македонија со години беше при-сут-на во Украина (сега со намалена динамика) во гра-деж-ништвото и туризмот, а Украина во Македонија, глав-но, со челикот за Скопската железарница. Ме-ѓутоа, се чини дека и двете држави имаат слични не-пријатности: економско-политички блокади и цр-ков-но-верски оспорувања, главно од старите кру-го-ви во престолнините на претходните федерации.

Прашањето, пак, во однос на црквите, се дол-жи на традицијата и толкувањето која е “мајка”, а која “ќерка” црква. Факт е дека директните врски биле Охрид - Киев, почнувајќи од 9-от век кога од Ох-ридскиот универзитет почнал протоколот на идеи, пи-с-мо и култура на североисток, исток и север. Киев-скиот кнез Владимир во 987 г., според академик Вла-ди-мир Мошин, “прв испратил пратеништво кај Са-моил во Охрид со предлог за сојуз и молби за орг-а-ни-зирање на христијанска црква со словенска бо-го-служ-ба”. Како резултат на тоа од Охрид бил ис-пра-тен во Киев епископот Леон на функцијата мит-ро-по-лит на Киевската Русија. Тој таму заминал со мно-гу-бројни мисионери - свештеници и ѓакони - со голем број богослужбени книги кои се основа за преписи и за создавање своја книжнина.

Откако се покрстил бла-жениот Владимир, како што е запишано во рус-киот летопис на новгородските владици од 991 го-дина, продолжило просветителското ширење на Све-тото писмо на третиот црковен јазик во Европа из-лезен од Македонија, старославјанскиот, што бил раз-бирлив наспроти дотогаш грчкиот и латинскиот. Така Киев, што ќе рече Украина, станал ново кул-тур-но зрачиште, пандан на Охрид како “православен Еру-салим”, односно Киев како “втор Охрид”, а врс-ки-те, со повратен стремеж, траат во сите следни векови, и особено се изразени во 18-от и 19-от век, по Илинденското востание во 1903 година и во најново време.

Пишува: СЛАВЕ КАТИН